

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 9 mei 2023
Ons kenmerk 19/5.5/2023000674
Behandeld door team Landelijk Gebied
Onderwerp: Aanleveren Natuurdoelanalyses aan Ecologische Autoriteit
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij informeren wij u over het aanleveren van de eerste acht Natuurdoelanalyses (NDA's) aan de Ecologische Autoriteit.

Drenthe kent twaalf (van veertien) stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Voor elf daarvan is de provincie Drenthe voortouwnemer en ligt het initiatief voor het maken van een NDA bij ons. Voor het Witterveld is het Rijksvastgoedbedrijf voortouwnemer en ligt het initiatief voor het maken van de NDA daar.

De eerste acht NDA's vanuit de voortouwnemer provincie Drenthe zijn nu zo ver afgerond dat wij deze kunnen aanleveren aan de Ecologische Autoriteit. Voor de drie resterende NDA's (Drents Friese Wold & Leggelderveld, Drentsche Aa-gebied en Fochteloërveen) zijn wij in de afrondende fase voor de aanlevering aan de Ecologische Autoriteit. De NDA's zijn [hier te raadplegen](#)¹.

Het maken van de NDA's is een onderdeel van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en wordt gedaan voor alle Natura 2000-gebieden in Nederland met stikstofgevoelige natuur. De NDA's beschrijven hoe het gaat met de natuur in een gebied, welke problemen er zijn en welke maatregelen nodig zijn om de natuur weer gezond te maken.

Natuur niet op orde, maatregelen nodig

De NDA's maken duidelijk dat de tot nu toe genomen maatregelen in de Natura 2000-gebieden nog niet voldoende zijn en dat Drenthe de doelen voorlopig niet haalt. Uit de analyses blijkt dat er in de meeste gebieden een verslechtering

¹ https://drenstack01.stackstorage.com/s/f6Z99J7wog4Tf8Mu/en_US

plaatsvindt van de aanwezige natuurkwaliteit en in sommige gevallen leidt tot een vermindering van oppervlak van aangewezen habitats, ondanks de tot nu toe genomen natuurherstelmaatregelen. Slechts in enkele gevallen is een uitbreiding en/of verbetering zichtbaar.

In de NDA's wordt bevestigd dat stikstofdepositie één van de grootste knelpunten is in de meeste Drentse Natura 2000-gebieden. Daarnaast is aanvullend hydrologisch herstel benodigd (vaak met een externe werking buiten het gebied) en zijn per gebied aandachtspunten en kennisleemtes genoemd. Voor de drie resterende NDA's liggen de knelpunten op de habitats in dezelfde lijn als de habitats in de nu aangeleverde gebieden.

Voor alle Drentse Natura 2000-gebieden zijn daarmee aanvullende maatregelen nodig, binnen en ook buiten de Natura 2000-gebieden, op het gebied van stikstof en hydrologie. Welke maatregelen precies genomen zullen worden, is nog niet bekend, maar de resultaten van de NDA's worden in eerste instantie gebruikt in het concept-gebiedsprogramma dat op 1 juli 2023 ingediend moet worden bij het Rijk. De aanvullende natuurherstelmaatregelen, en het oplossen van eventuele kennishiaten, zullen opgenomen worden in dit concept-gebiedsprogramma en geconcretiseerd in de Natura 2000-beheerplannen.

Behoud en herstel biodiversiteit

Wij doen ons uiterste best de natuur in Drenthe te verbeteren. In lijn met Europese afspraken over de Vogel- en Habitatrichtlijndoelstellingen (VHR) streven wij naar het realiseren van behoud en herstel van de biodiversiteit. Daarbij staan wij wel voor een realistisch natuurbeleid, waar we de balans blijven zoeken tussen maatregelen, medegebruik en conflicterende natuurdoelen.

Hier kan gedacht worden aan tegenstellingen tussen doelen, zoals de bever en de rivierprik, of het hoogveen en de ganzen, maar ook aan gevolgen van klimaatverandering.

Effect op vergunningverlening

Vergunningverlening was al moeilijk en dat blijft het ook. Vanaf het moment dat wij op 9 mei 2023 de acht concept-NDA's aan de Ecologische Autoriteit hebben verstuurd, moeten de NDA's betrokken worden bij de beoordeling van vergunningen. Voor de overige drie gebieden die nog niet aangeleverd zijn, geldt hetzelfde, omdat de genoemde drukfactoren grotendeels gelijk zijn. Daarbij blijven wij in ons natuurbeleid staan voor balans, waarbij wij per initiatief zullen blijven beoordelen of het eerder genoemde medegebruik mogelijk is. Met de kennis van nu, is het voorlopig niet mogelijk om te vergunnen op basis van extern salderen. Er geldt geen algehele vergunningenstop. Dit biedt de mogelijkheid om in gevallen waar extern salderen niet aan de orde is, in individuele gevallen een beoordeling te maken over het al dan niet af kunnen geven van een vergunning. Voor stikstof geldt dat een passende beoordeling en intern salderen nog steeds tot de mogelijkheden behoort, met daarbij de nuance dat dit veelal niet leidt tot een verruiming van de mogelijkheden. De hydrologische knelpunten, zoals benoemd in de NDA's, kunnen ook leiden tot een vergunningplicht voor (aanpassing in) de waterhuishouding buiten de Natura 2000-gebieden.

Methodiek Natuurdoelanalyses

De NDA's zijn opgesteld conform de voorgestelde landelijke [handreiking](#)². In de handreiking is opgenomen welke werkstappen per instandhoudingsdoel doorlopen moeten worden om een beoordeling uit te voeren. Voorbeelden zijn verschilanalyse huidige vegetatie vs. historische situatie, beoordeling drukfactoren en beoordeling uitgevoerde natuurherstelmaatregelen. Uiteindelijk zijn al deze beoordelingen in de synthese bijeengebracht, waar beoordeeld is of zeker is dat verslechtering wordt tegengegaan en instandhoudingsdoelen worden behaald.

Het valt ons wel op in de methodiek dat in de handreiking als conclusie voor een gebied het laagste oordeel van een habitat geldt en tevens dat kennishiaten van invloed zijn op dit oordeel, totdat het hiaat is opgelost. Een voorbeeld hiervan is dat niet alle omgevingscondities in de gebieden in beeld zijn. Dit kan deels worden verholpen door meer te meten op de specifieke omgevingscondities, maar meer meten verandert niet zonder meer de uitkomsten van de NDA's.

KDW als maat omgevingsconditie

In de NDA's wordt gewerkt met de Kritische Depositie Waarde (KDW) als maat voor het bepalen van stikstofdepositieoverschrijding. De KDW is de hoeveelheid depositie die een intact ecosysteem over langere tijd kan verdragen zonder dat significante schade optreedt aan de structuur of het functioneren van dat systeem. Tot het moment dat er een andere indicator of waarde voor stikstofdepositie wettelijk opgenomen is, is de KDW het toetsingscriterium voor de omgevingsconditie Stikstof.

Vervolg

De Ecologische Autoriteit zal rond de zomer met een advies komen over de NDA's. Afhankelijk van het advies zal een planning worden opgesteld voor het verwerken van de adviezen.

Wij gebruiken de nu beschikbare informatie en conclusies uit de concepten voor het opstellen van het concept-gebiedsprogramma en Natura 2000-beheerplannen. Als voor het oplossen van knelpunten aanvullende informatie nodig is (bijvoorbeeld aanvullende veldonderzoeken), zal hier in de Natura 2000-beheerplannen een aanzet voor worden gemaakt.

Participatie

De NDA's zijn voorafgaande aan de afronding van de concepten voorgelegd aan de belangengroepen (afspiegeling Commissie Landelijk Gebied) rondom de Natura 2000-gebieden middels een inloop. Nieuwe inzichten op basis van de gesprekken zijn waar mogelijk direct verwerkt, maar worden veelal tijdens het definitief maken van de documenten verwerkt, tegelijk met de opmerkingen van de Ecologische Autoriteit. Belangrijke punten die meegegeven zijn, zijn dat de documenten erg technisch van aard waren en dat een gebiedsproces en kennisuitwisseling op het vlak van VHR en Natura 2000 ook in de toekomst door de omgeving als belangrijk worden gezien.

² <https://www.ecologischeautoriteit.nl/projectdocumenten/00010438.pdf>

Kanttekeningen

Het publiceren van de NDA's is een verplichting voor alle provincies. Ook Drenthe voldoet daar bij dezen aan. Tegelijkertijd plaatsen wij een aantal kanttekeningen bij de NDA's in brede zin:

- Met de NDA's hebben wij veel, maar nog niet alles in beeld. We beseffen dat er kennishiaten in zitten. Hiermee is de informatie niet compleet; tegelijkertijd weten wij veel wél. Meer meten verandert echter niet zonder meer de uitkomsten van de NDA's;
- Voor de methodiek van de NDA's geldt dat het laagste oordeel van een habitat geldt. In Drenthe betekent dit dat alle NDA's uitkomen op een 'nee, tenzij'-oordeel. Voor inzicht in de individuele natuurkwaliteit van habitats kan in de NDA een nadere duiding gevonden worden. Deze is daarbij te gebruiken voor een passende beoordeling;
- In de NDA's is inzichtelijk dat de te beschermen soorten en habitattypes soms conflicterend zijn aan elkaar. In deze brief worden hier als voorbeeld de bever in relatie tot de rivierprik en hoogveen in relatie tot ganzen genoemd;
- Klimaatverandering is een drukfactor die al speelt in Drenthe. Er zijn enkele doelen die wij mogelijk niet halen als gevolg van het verschuiven van populaties door deze drukfactor. Waar dit het geval is, wordt dit in de NDA beschreven.

Tot slot

Met deze brief bent u geïnformeerd over de aanlevering van onze NDA's die verzonden worden aan de Ecologische Autoriteit. Wij gebruiken de informatie en conclusies voor het opstellen van het concept-gebiedsprogramma voor het PPLG, dat wij voor 1 juli 2023 aan de minister versturen en voorafgaand met u bespreken.

Wij informeren u weer op het moment dat wij de resterende NDA's aanleveren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage:

[Link naar Natuurdoelanalyses \(https://drenstack01.stackstorage.com/s/f6Z99J7wog4Tf8Mu/en_US\)](https://drenstack01.stackstorage.com/s/f6Z99J7wog4Tf8Mu/en_US)

mb/coll.

Afschrift aan:

- Ecologische Autoriteit
- Ministerie van LNV